

Стратегічне бачення діяльності на посаді Голови
Національного агентства з питань запобігання корупції
Скомарова Олександра Вікторовича

1.

В системі органів виконавчої влади НАЗК є органом з унікальним правовим статусом та набором повноважень.

Роль НАЗК - шляхом використання передбачених Законом інструментів, бути відповідальним лідером в антикорупційній інфраструктурі, формувати та реалізовувати державну антикорупційну політику.

Антикорупційна інфраструктура України забезпечує повний цикл запобігання і протидії корупції. НАЗК розробляє антикорупційні норми на національному рівні, забезпечує їх імплементацію, здійснює контроль за їх дотриманням та активізацією зусиль з подолання корупції, провадить просвітницьку роботу. Агентство має застосовувати проактивний підхід з подолання та попередження корупції, формування культури нульової толерантності до неї.

Взаємодію з основними стейкхолдерами я будував би наступним чином:

Група 1: Представники антикорупційної інфраструктури (НАБУ, САП, Національна поліція, АРМА, ДБР, СБУ).

Роль НАЗК у взаємодії з цією групою стейкхолдерів повинна проявлятися у такому:

- лідерство у реалізації державної антикорупційної політики, аналіз корупційних ризиків у різних сферах суспільного життя, надання рекомендацій правоохоронним органам щодо спрямування зусиль по виявленню та розслідуванню випадків корупції у цих сферах;
- виявлення та передача до правоохоронних органів матеріалів про вчинені корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, сприяння у їх розгляді;
- виявлення необґрунтованих активів та передача матеріалів до САП або Офісу Генерального прокурора.

Група 2: Партнери (міжнародні організації, антикорупційні ГО, комітет з антикорупційної політики Верховної Ради України, Кабінет Міністрів України, представники країн G7 та інших розвинених країн):

- спільне просування антикорупційних реформ, в т.ч. шляхом розробки та ініціювання змін до законодавства;
- формування бази для стратегічного аналізу корупційних ризиків;
- розробка ІТ рішень для підвищення підзвітності та прозорості публічного сектору та бізнесу;
- пілотні проекти у сфері запобігання корупції та поширення найкращих практик;
- проекти міжнародної технічної допомоги.

Група 3: Органи виконавчої влади, державні установи та організації, органи місцевого самоврядування:

- забезпечення реалізації Державної антикорупційної програми;
- розробка нормативно-правових актів без корупціогенних факторів;
- підтримка роботи антикорупційних уповноважених;
- формування культури викривання, захист викривачів;
- інформаційна взаємодія з НАЗК та забезпечення доступу до державних баз даних.

Група 4: Суспільство та приватний сектор:

- об'єднання зусиль з поширення антикорупційної культури та культури викривання;
- перейняття найкращого досвіду комплаєнсу у приватного сектору та поширення розробок НАЗК;
- поширення змін на місцях;
- задоволення запиту суспільства на антикорупційні реформи, просвітницька робота;
- суспільство надає оцінку діяльності НАЗК.

Перелік висвітлених напрямків не є вичерпним.

2.

Закріплені Законом України «Про запобігання корупції» правовий статус та повноваження НАЗК дозволяють сформувати комплексну систему запобігання корупції,

починаючи від аналізу стану та виявлення передумов зростання рівня корупції, розробки антикорупційних інструментів, до формування культури нульової толерантності до корупції в Україні.

Складові системи:

- 1) Аналіз:** стану запобігання корупції; діяльності державних органів, органів влади АР Крим та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання і протидії корупції; статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації щодо корупції.
- 2) Формування політики:**
  - розробка проєктів Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми;
  - виявлення корупціогенних факторів у чинному законодавстві та проєктах нормативно-правових актів;
  - координація виконання міжнародних зобов'язань у сфері формування та реалізації антикорупційної політики, міжнародна співпраця;
  - обмін інформацією з компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями.
- 3) Моніторинг та контроль:**
  - виконання актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
  - контроль та перевірки декларацій суб'єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, моніторинг способу життя суб'єктів декларування;
  - державний контроль за дотриманням встановлених законом обмежень щодо фінансування політичних партій, законним та цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності;
  - розробка та впровадження антикорупційних інструментів;
  - координація та надання методичної допомоги щодо виявлення державними органами, органами влади АР Крим, органами місцевого самоврядування корупційних ризиків у своїй діяльності та реалізації ними заходів щодо їх усунення, у тому числі підготовки та виконання антикорупційних програм;
  - отримання та розгляд повідомлень, співпраця з викривачами, участь у забезпеченні їх правового та іншого захисту;
  - координація, методичне забезпечення та здійснення аналізу ефективності діяльності уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції;
  - ведення: Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення; Єдиного порталу повідомлень викривачів; Єдиного державного реєстру звітності політичних партій про майно, доходи, витрати й зобов'язання фінансового характеру
- 4) Формування культури:**
  - інформування громадськості про здійснювані заходи щодо запобігання корупції, реалізація заходів, спрямованих на формування у свідомості громадян негативного ставлення до корупції;
  - залучення громадськості до формування, реалізації та моніторингу антикорупційної політики.

3.

Виклик 1. Організаційна структура НАЗК викликає серйозні зауваження (оцінка за критерієм 9.1).

В разі призначення на посаду Голови НАЗК мною буде організовано проведення аудиту бізнес процесів Агентства з проведенням зовнішніх консультацій із основними стейкхолдерами та надано оцінку ефективності таких процесів. За результатами буде внесено зміни в організаційну структуру НАЗК, які сприятимуть кращому виконанню інституцією її функцій.

Окремо буде здійснено впорядкування функцій внутрішнього контролю та запобігання корупції та приведення структури підрозділів, які їх здійснюють, у відповідність до вимог Закону України «Про запобігання корупції». Функції, не властиві таким підрозділам, наприклад перевірка декларацій осіб, перебування на посадах яких становить державну таємницю, будуть передані до іншого структурного підрозділу Агентства.

Виклик 2. Перелік заходів інституційної стратегії розвитку не відповідав її цілям, а також не містив показників, які можна було б оцінити (оцінка за критерієм 9.4).

Враховуючи, що зміст затвердженої 12.01.2024 Стратегії, на мою думку, продовжує суперечити рекомендаціям аудиту, будучи перевантаженим абстрактними категоріями та невимірюваними показниками, доцільно буде провести належну оцінку поточного становища органу, зокрема з урахуванням аудиту бізнес процесів. На основі отриманих результатів та діючих стратегічних цілей НАЗК визначити очікувані вимірювані показники подальшого інституційного розвитку органу, описавши чіткий механізм імплементації та моніторингу виконання. Отримані результати будуть обговорені із стейкхолдерами та оприлюднені, за результатами чого будуть внесені відповідні зміни до Стратегії.

Виклик 3. Зовнішня оцінка корупційних ризиків у НАЗК не проводилася (оцінка за критерієм 9.25).

Буде проведено переоцінку корупційних ризиків НАЗК з урахуванням рекомендацій аудиту, визначено заходи впливу на корупційні ризики, які зокрема пов'язані із визначеними викликами у сфері управління та організаційної спроможності НАЗК. Забезпечено внесення змін до Антикорупційної програми НАЗК.

4.

Досягнення НАЗК:

1) Підготовка та затвердження Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на її виконання.

Ці документи мають стратегічне значення для реалізації антикорупційних реформ на рівні всієї країни та наближає Україну до вимог ЄС. Необхідно також відзначити інклюзивність цього документу, адже під час розробки Стратегії та ДАП НАЗК використало результати соціологічних опитувань та інших досліджень, у тому числі рекомендації та аналіз українських і міжнародних неурядових організацій.

2) Розробка системи ІТ продуктів, які забезпечують ефективну реалізацію ключових повноважень НАЗК.

Цифрові інструменти є одними із кращих заходів мінімізації корупційних ризиків. Розроблені НАЗК за останні 4 роки цифрові продукти створюють платформу для подальшого удосконалення інструментів превенції на рівні всієї країни.

Такими інструментами є:

- Реєстр декларацій, який створив унікальний процес забезпечення ефективного фінансового контролю суб'єктів декларування;
- Єдиний портал повідомлень викривачів, який сприяє розвитку культури викривання та захисту викривачів;
- «Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики», система «PolitData».
- «Портал доброчесності» (для антикорупційних уповноважених з інструментами для ефективного запобігання корупції на рівні своїх організацій), «Навчальна платформа» (для формування обізнаності з питань вимог антикорупційного законодавства публічних службовців та всіх громадян країни), База знань (портал роз'яснень)

3) Оновлений підхід до оцінки корупційних ризиків за вимогами міжнародних стандартів.

НАЗК розробило нові стандарти управління корупційними ризиками в державних установах, оновивши Методологію оцінювання корупційних ризиків. Методологія базується на приведених до українських реалій інструментів стандартів ISO 31000 «Управління ризиками», 37001 «Система управління протидією корупції».